II. Aplikační část - dvoukanálový regulátor

II. A	Aplikační část - dvoukanálový regulátor	1
	-F	
1.	Obecně	1
2.	Nastavení regulačního okruhu (kanálu)	1
3.	Regulace s ekvitermní vazbou	2
3.1.	Funkce	3
3.2.	Křivka a posun	3
3.3.	Útlum	4
4.	Regulace na konstantní hodnotu	4
4.1.	Symbol 'K' a hodnota	4
5.	Nastavení časových parametrů okruhu	5
6.	Havarijní stavy technologie	6

1. Obecně

RAK A08 - RO2 je univerzální dvoukanálový regulátor. Konstrukce regulátoru umožňuje jeho široké použití v mnoha oblastech řízení. Nejčastější použití regulátoru je v oblasti regulace tepla, pro jejíž potřebu je regulátor doplněn podpůrnými funkcemi, jako jsou týdenní časový program, regulace podle ekvitermní křivky a další.

Následující popis regulačního kanálu je specificky zaměřen jako popis regulátoru topného okruhu, aby tak mohly být názorně vysvětleny i ty funkce regulátoru, které jsou typické pro teplotechnická použití regulátoru.

2. Nastavení regulačního okruhu (kanálu)

Parametry okruhů a časové údaje provozu smí nastavovat zaškolená obsluha. . Ostatní parametry regulace, které nejsou uvedeny v této uživatelské části příručky, nastaví servisní technik v servisním menu. Parametry regulace určují rozhodujícím způsobem kvalitu regulace a tudíž spokojenost zákazníka s výrobky řady RAK®.

Zaškolená obsluha může nastavit tyto typy regulace:

- regulace teploty topné vody s **ekvitermní vazbou** (kap .3)
- regulace určené veličiny (většinou teploty) na **konstantní hodnotu** (kap. 4) regulovanou veličinou může být teplota v místnosti, teplota v zásobníku TUV, hladina v nádrži, tlak v soustavě a pod.

Na obr. 1 je přehledově zobrazena aplikační část uživatelského menu přístupná obsluze.

obr. 1 aplikační menu

3. Regulace s ekvitermní vazbou

Význam použitých pojmů:

TOPENÍ - teplota topné vody je automaticky regulována na hodnotu, která je odvozena od teploty venkovního vzduchu podle nastavené ekvitermní křivky. Křivka se nastavuje číslem podle tabulky - viz KŘIVKA.

ÚTLUM - teplota topné vody je snížena o nastavenou hodnotu viz 3.3. Je to vlastně teplota, kterou se temperují místnosti podle požadavků provozovatele. Volí se časovým nastavením (viz dále). **KŘIVKA** - naprogramovaná vazba určená grafem popisujícím závislost žádané teploty na venkovní teplotě. Typy křivek (čísla křivek) se liší svým sklonem. Křivky jsou označeny **E0** až **E9** - je tedy možno volit jednu z desíti křivek viz obr. 3.

.FUNKCE - nastavením čísla 1 až 6 (viz. kap. 3.1) může obsluha volit jeden z režimů provozu regulačního okruhu popsaných tab. 1.

POSUN KŘIVKY - číselně ve °C nastavuje hodnota (viz 3.2), která koriguje teplotechnické parametry budovy. Ekvitermní křivku E0 až E9 lze posunout o ± 20 °C s tím, že maximální teplota v topné soustavě je limitována hodnotou 90°C.

3.1. Funkce

Po výběru okruhu, který bude nastavován a stisku 'ENTER' se na displeji objeví první položka pro nastavení 'FUNKCE' okruhu. Na celkem sedmi pozicích jsou funkce pro jednotlivé dny v týdnu. Na první pozici displeje je označen právě nastavovaný okruh.

V následující tabulce je uveden význam parametru FUNKCE.

Funkce	popis
	v intervalu TOPENÍ provoz podle nastavení
1	KŘIVKY a POSUNU
L	V intervalu ÚTLUM je trvale uzavírán regulační
	ventil a čerpadlo odstaveno
	v intervalu TOPENÍ provoz podle nastavení
2	KŘIVKY a POSUNU
<i>L</i>	V intervalu ÚTLUM je regulační hodnota
	snížena o nastavení parametru ÚTLUM
	bez ohledu na nastavení časových intervalů
2	regulačního okruhu je trvale provoz podle
3	nastavení KŘIVKY a POSUNU (ignoruje se
	ÚTLUM)
	např. pro urychlené vyhřátí objektu
	bez ohledu na nastavení časových intervalů
1	regulačního okruhu je trvale provoz podle
4	nastavení KŘIVKY a POSUNU snížené o
	ÚTLUM
	např. pro temperování objektu mimo provoz
5	regulační armatura trvale otevírá
6	regulační armatura trvale zavírá

tab. 1 význam parametru funkce

POPIS NASTAVENÍ

Tlačítkem 'ENTER' zvolíme režim nastavování (editace). Na druhé pozici displeje bliká FUNKCE okruhu pro první den v týdnu - pondělí. Stiskem 'VPRAVO' se přesunujeme na další dny v týdnu. Stiskem 'VLEVO' se přesunujeme zpět. Pro vybraný den (pozice bliká) pomocí 'NAHORU' nebo 'DOLŮ' nastavíme požadovanou FUNKCI podle tab. 1. Po nastavení FUNKCE pro všechny dny uložíme stiskem 'ENTER' parametry do paměti automatu (hodnota přestane blikat). Pokud provedeme změny ale stiskneme 'ESC' parametry se neuloží a na displeji se objeví původní hodnoty.

3.2. Křivka a posun

Po stisku 'VPRAVO' se na displeji se objeví položka menu pro nastavení KŘIVKY a POSUNU tedy nastavení parametrů regulační hodnoty. Na dvou editačních pozicích jsou zobrazeny nastavené parametry.

Nastavování sklonu křivky se provádí výběrem jedné z deseti ekvitermních křivek **E0 až E9** viz. obr. 3

Číselná hodnota na pravé straně displeje představuje pro ekvitermní křivky posun v intervalu $\pm 20^{\circ}$ C.

V případě nastavování určité křivky mohou nastat tři případy.

- V době, kdy je venku chladno i teplo, je teplota v místnostech přibližně neměnná sklon křivky je v pořádku.
  (Teplota v místnostech však může mít od požadované trvalou stejnou kladnou nebo zápornou odchylku.)
- V době, kdy je venku chladno je v místnostech teplo a naopak, v době kdy je venku teplo, je v místnostech chladno. Pak je nutno volit křivku s nižší strmostí nižším číslem E.
- V době, kdy je venku chladno je v místnostech chladno a naopak, v době, kdy je venku teplo, je v místnostech teplo. Pak je nutno volit křivku s vyšší strmostí vyšším číslem E.
- Pokud je nastaven správný sklon křivky, ale teplota je trvale nízká, musíme využít možnost posunu této křivky o určitý počet stupňů. Maximální posun je $\pm$ 20°C.

POPIS NASTAVENÍ

Tlačítkem 'ENTER' zvolíme režim nastavování (editace). Na pozici displeje bliká KŘIVKA. Stiskem 'VPRAVO' se přesuneme na POSUN. Stiskem 'VLEVO' se přesuneme zpět. Vybraný parametr (pozice bliká) nastavíme pomocí 'NAHORU' nebo 'DOLŮ'.

Na pozici nastavení KŘIVKY je možno nastavit **E0, E1, ... E9** - to jsou křivky podle

. Další symbol který je možno nastavit je K. Jedná se o regulaci na konstantní hodnotu viz kap. 4. Hodnotu POSUNU lze nastavit v rozsahu $\pm$ 20°C.

Po nastavení KŘIVKY a POSUNU stiskem 'ENTER' uložíme parametry do paměti automatu (hodnota přestane blikat). Pokud provedeme změny ale stiskneme 'ESC' parametry se neuloží a na displeji se objeví původní hodnoty

obr. 3 grafické zobrazení ekvitermních křivek E0-E9

3.3. Útlum

Po stisku 'VPRAVO' se na displeji se objeví položka menu pro nastavení ÚTLUMU tedy nastavení parametru o který bude regulační hodnota snížena mimo časový interval. Hodnota je zobrazena číselně na jedné editační pozici.

Tlačítkem 'ENTER' zvolíme režim nastavování (editace). Na páté pozici displeje bliká ÚTLUM. Hodnotu nastavíme pomocí 'NAHORU' nebo 'DOLŮ'. Hodnotu ÚTLUMU lze nastavit v rozsahu 0 - 40°C.

Stiskem 'ENTER' uložíme parametr do paměti automatu (hodnota přestane blikat).

4. Regulace na konstantní hodnotu

Typ regulačního okruhu nastavuje servisní technik při uvádění automatu do provozu. Obsluha může měnit žádanou hodnotu regulačního okruhu.

Typickým příkladem regulace na konstantní hodnotu je udržování teploty TUV v zásobnících, nebo regulace hladiny v pomocných nádržích, regulace tlaku v soustavě a pod.

Je nutné zdůraznit, že tento typ regulačního okruhu pracuje vždy s určitou hysterezí, to znamená, že vypínací a zapínací hodnota se liší o jistý rozdíl, který může být fixní nebo nastavitelný. Nastavení hystereze je provedeno servisním technikem.

4.1. Symbol 'K' a hodnota

Pro nastavení regulační hodnoty je použita stejná položka menu jako pro nastavení KŘIVKY a POSUNU. Na dvou editačních pozicích jsou zobrazeny nastavené parametry.

POPIS NASTAVENÍ

Tlačítkem 'ENTER' zvolíme režim nastavování (editace). Na třetí pozici displeje bliká symbol K. Stiskem 'VPRAVO' se přesuneme na POSUN. Stiskem 'VLEVO' se přesuneme zpět. Vybraný parametr (pozice bliká) nastavíme pomocí 'NAHORU' nebo 'DOLŮ'. Hodnotu lze nastavit v rozsahu 0 - 999. Stiskem 'ENTER' parametry uložíme.

5. Nastavení časových parametrů okruhu

Pro každý okruh a pro každý den v týdnu (týdenní režim) je možno navolit během dne až 4 intervaly ve kterých je požadován provoz TOPENÍ. V ostatní době bude zařazen ÚTLUM a regulační hodnota bude snížena o nastavenou hodnotu. Toto časové nastavení je možno provést jak pro okruhy s ekvitermní vazbou tak i pro regulaci na konstantu. Je tedy možné např. měnit teplotu v zásobníku TUV přes noc a pod. Na displeji je každý interval zobrazen ve tvaru:

A 1 Po 8.3-12.3

Na první pozici displeje alternuje písmeno označující nastavovaný okruh s číslem 1,2,3 nebo 4 které označují jeden ze čtyř intervalů. Na dvou editačních polích je začátek a konec časového intervalu. Vlevo je začátek intervalu v hodinách a desítkách minut za desetinnou tečkou. Vpravo potom konec intervalu TOPENI. Ke změně režimu TOPENÍ / ÚTLUM dochází vždy při změně čísla na pozici desítky minut.

- Podle uvedeného příkladu intervalu '**8.3-12.3**' přejde okruh do režimu TOPENÍ při přechodu času z 8-29-59 na 8-30-00. Do režimu útlum přejde okruh při přechodu času z 12-39-59 na 12-40-00.
- Nejkratší nastavitelný interval je tedy např. 8.0 8.1 tedy od 8-00-00 do 8-19-59 -tedy 20 minut.

 Pokud je potřeba nastavení intervalu přes přechod ze dne na den - např. od pátku 20-00-00 do soboty 05-00-00. Použije se nastavení:

v pátek - interval '20.0-23.5' (t.j. od 20-00-00 do 23-59-59) v sobotu - interval '0.0-4.5' (t.j. od 00-00-00 do 04-59-59)

- Pro každý den v týdnu jsou k dispozici čtyři intervaly. Přitom nezáleží na pořadí v intervalů - to znamená že např.první interval může být nastaven '20.0-21.5' (t.j. od 20-00-00 do 21-59-59) a druhý interval může být nastaven '7.0-11.5' (t.j. od 7-00-00 do 12-59-59).
- Intervaly se mohou překrývat výsledkem je jeden interval TOPENÍ.

POPIS NASTAVENÍ

Tlačítkem 'ENTER' na položce menu nastavování intervalů provozu regulačního okruhu . na displeji objeví označení okruhu písmenem A,B,..... a '**Po'** (zde konkrétně pondělí) označující den v týdnu. Klávesou 'DOLŮ' nebo 'NAHORU' pak můžete vybrat den v týdnu pro nastavování.

Jestliže jste si vybrali nastavovaný den v týdnu, stiskněte 'ENTER' a dostanete se do zadávání prvního ze čtyř časových intervalů vybraného dne a vybraného okruhu. Pomocí 'NAHORU' nebo 'DOLŮ' lze prohlédnout všechny čtyři intervaly.

Jako pátá položka se objeví nápis '**KOPIE**'. Tato položka slouží pro usnadnění zadání intervalů tehdy, kdy se zkopíruje nastavení jednoho (právě vybraného dne) do všech ostatních dní vybraného okruhu. V případě, že u položky '**KOPIE**' stisknete 'ENTER'. Objeví se kontrolní dotaz '**ANO/NE**'. Chcete-li opravdu přepsat všechny dny v týdnu hodnotami aktuálně vybraného dne, potvrdíte stiskem klávesy 'ENTER'. V opačném případě se navrátíte zpět stiskem klávesy 'ESC'.

Poté je možno samozřejmě korigovat nastavení pro určitý den (např. sobotu a neděli).

Tímto způsobem je možno nastavit všechny časové intervaly pro všechny dny v týdnu.

<u>UPOZORNĚNÍ !</u>

Vždy musí být definovány <u>VŠECHNY</u> časové intervaly. NELZE tedy pouze zadat první interval TOPENÍ a ostatní tři intervaly ponechat s náhodnými hodnotami. Nepoužité intervaly musí mít nastaveny '0.0-0.0'. Toto nastavení je z výroby ve všech intervalech všech okruhů a překontroluje je servisní technik.

6. Havarijní stavy technologie

V aplikaci Dvouokruhový regulátor se může vyskytnout havarijní stav technologie, který je popsán v tab. 2

Kód na displeji	Nápis v položce "Chyby"	Význam	Hodnota
Hav 01	Prehrati okr. X	teplota na výstupu sekundárního okruhu (konkrétní okruh je určen písmenem) je trvale po dobu delší než 1min vyšší než havarijní mez.	1min

tab. 2 havarijní stav technologie

Autron s.r.o. Jindřichovská 3, 466 02 Jablonec nad Nisou tel/fax: 0428 / 320 638, 315 448 e-mail : <u>info@autron.cz</u> http://www.autron.cz